

Đẩy mạnh phương pháp giảng dạy thực hành Skills Lab đối với sinh viên ngành Điều dưỡng Trường Đại học Hùng Vương

Nguyễn Thị Tùng*

*Trường Đại học Hùng Vương

Received: 7/02/2024; Accepted: 16/02/2024; Published: 24/02/2024

Abstract: Skills Lab is not just a practice on a patient model, but a modern nursing teaching method that helps lecturers and students take the initiative in practice content, regardless of whether or not there is a patient. The biggest advantage of this method is the control of the practice process, no harm to the patient, and it can be repeated many times until the requirements are met. In addition, the Skills Lab method also brings standardization of technical processes, improves the ability to remember theory, learns in groups, and facilitates learners to master the skills.

Keywords: Skills Lab, Nursing, Patient, Practice

1. Mở đầu

Skills Lab không phải chỉ là thực hành trên mô hình người bệnh mà là một phương pháp giảng dạy điều dưỡng hiện đại giúp giảng viên (GV) và sinh viên (SV) chủ động được nội dung thực hành, không bị phụ thuộc vào việc có hay không có người bệnh. Ưu điểm lớn nhất của phương pháp này là kiểm soát được quá trình thực hành, không gây hại cho người bệnh, được làm đi làm lại nhiều lần cho đến khi đạt yêu cầu. Bên cạnh đó, phương pháp Skills Lab còn mang đến sự chuẩn hóa về qui trình kỹ thuật, nâng cao khả năng nhớ lý thuyết, học theo nhóm, tạo thuận lợi cho người học vững về tay nghề. Với phương châm, nếu chỉ học lý thuyết mà không được thực hành thường xuyên thì SV sẽ không thuần thục thao tác, thiếu tự tin khi thực hành trên người bệnh, sẽ gây khó chịu, gây đau đớn thậm chí nguy hiểm cho người bệnh. Chính vì vậy, bộ môn Điều dưỡng Trường Đại học Hùng Vương đặc biệt chú trọng phương pháp giảng dạy thực hành tại phòng thực hành nhằm giúp SV có điều kiện thực hành thành thạo trước khi thực tập tại bệnh viện.

Theo đó, với phương pháp giảng dạy tại phòng thực hành, SV Điều dưỡng Trường Đại học Hùng Vương được học thực hành nhiều gấp 3 lần so với cách học truyền thống; SV học thực hành bằng tư duy chứ không chỉ bàn tay; kiến thức được chuyển hóa thành các tình huống và các qui trình kỹ thuật cụ thể; SV hiểu rõ về bản chất tại sao, làm cái gì và làm như thế nào; đặc biệt, phương pháp này giúp xác định rõ nguyên lý của từng giai đoạn trong mỗi qui trình kỹ thuật cần đạt được mục tiêu gì, mức độ ra sao. Ngoài ra SV còn được rèn luyện kỹ năng giao tiếp, xử lý tình

huống thực tế.

Có như vậy SV mới được trang bị toàn diện và đầy đủ cả kiến thức lý thuyết và kiến thức thực hành, thực tế. Sau khi ra trường SV có được kiến thức và tay nghề vững vàng để hành trang vào cuộc sống.

Vậy dạy học thực hành như thế nào để đáp ứng được mục tiêu của giáo dục là một vấn đề đặt ra ở các trường chuyên nghiệp nói chung và Trường Đại học Hùng Vương nói riêng.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Giảng dạy thực hành Skills-Lab

Điều dưỡng là một trong những ngành nghề đặc thù, đòi hỏi “học đi đôi với hành” rất cao. Nhận thức được tầm quan trọng của việc thực hành đối với đào tạo điều dưỡng viên, Trường Đại học Hùng Vương đã chỉ đạo Bộ môn cần liên tục rà soát, thay đổi chương trình đào tạo; gắn đào tạo với thực tiễn, học đi đôi với hành... nhằm giúp SV trang bị đầy đủ kiến thức về chuyên môn cũng như kinh nghiệm nghề nghiệp thực tế, kiến tạo tương lai thành công, bền vững. Do đó, thời gian thực hành, thực tập của SV ngành Điều dưỡng chiếm 2/3 tổng thời gian học. Để giúp SV được thực hành tốt, nhà trường đang phát triển cơ sở thực hành có đầy đủ các trang thiết bị hiện đại, mô hình, dụng cụ giống như bệnh viện và đội ngũ giáo viên giỏi để SV có đủ điều kiện học về tay nghề chuyên môn điều dưỡng tại nhà trường.

Các kỹ năng thực hành sẽ được SV hoàn thiện qua quá trình hướng dẫn giảng dạy tại phòng thực hành và đi thực tập lâm sàng tại Bệnh viện. Xác định tầm quan trọng của học phần này trong việc nâng cao chất lượng đào tạo đáp ứng nguồn nhân lực cho ngành y

tế, những năm qua, Trường Đại học Hùng Vương đặc biệt chú trọng phát triển phương pháp giảng dạy Skills Lab nhằm giúp SV có điều kiện thực hành, được cầm tay chỉ việc, thành thạo 55 kỹ thuật điều dưỡng cơ bản trước khi thực hành lâm sàng tại bệnh viện.

Hình 2.1: SV thực hành điện tim tại phòng thực hành

Hiện tại ngành Điều dưỡng đang áp dụng 03 nhóm kỹ năng giảng dạy tại Skills-lab, gồm: Khám thể chất; kỹ năng thủ thuật; kỹ năng giao tiếp; 06 giai đoạn học tập tại Skills - lab, gồm: Chuẩn bị, giáo viên đề mô mẫu, SV tự thực hành, tự thực hành trên bệnh nhân giả, lượng giá SV và thực hành trên bệnh nhân tại bệnh viện

Hình 2.2: SV đang thực hành truyền dịch tại phòng thực hành

Phòng Skills Lab của bộ môn Điều Dưỡng Trường Đại học Hùng Vương có mô hình, thiết bị hỗ trợ giảng dạy gồm các mô hình thực hành kỹ thuật tiêm truyền (tiêm tĩnh mạch, tiêm dưới da, tiêm bắp); mô hình thực hành kỹ thuật đặt sonde niệu đạo nam nữ, thông dạ dày; mô hình thực hành hồi sức tim, phổi; các mô hình thực hành chăm sóc toàn diện, đa năng cho người lớn, người già và trẻ nhỏ... Tất cả các mô hình thực hành đều được nhập khẩu từ các nước có nền y học hiện đại phát triển.

Với hướng đi này, SV có thể thực hành tại phòng Skills-lab tới 50% mà không ảnh hưởng tới chương trình đào tạo. Hơn nữa, trong quá trình thực hành nhà trường đã chia nhỏ nhóm SV, tạo điều kiện cho SV được thực hành nhiều lần cho đến khi thành thạo. Ngoài ra, ngoài giờ học chính trên lớp, SV sẽ được đăng ký mượn phòng thực hành để tự ôn luyện cho đến khi thành thạo các kỹ thuật và tự tin quay video nộp bài cho GV.

Với phương pháp giảng dạy Skills lab, sau khi tốt nghiệp, cử nhân Điều dưỡng Trường Đại học Hùng Vương có năng lực chẩn đoán, ra quyết định, có thể

đảm nhiệm các vị trí công việc quan trọng như điều dưỡng trưởng bệnh viện, điều dưỡng trưởng khoa mà không cần phải đào tạo bổ sung. Không những thế, các cử nhân điều dưỡng Trường Đại học Hùng Vương còn đáp ứng tốt các yêu cầu về kiến thức, kỹ năng nghề nghiệp, năng lực tự chủ, tự trách nhiệm và thái độ để có thể học tập nâng cao trình độ ở bậc sau.

Hình 2.3: SV đang thực hành đo huyết áp trên bệnh nhân tại bệnh viện

2.2. Một số yêu cầu đối với phương pháp giảng dạy thực hành Skills Lab

Mặc dù mỗi GV có một cách giảng dạy khác nhau nhưng nội dung cần phải thống nhất chung, cấu trúc của giáo án phải được thống nhất. Để thực hiện tốt việc giảng dạy các giờ thực hành thực hiện giảng dạy đạt được kết quả tốt, cần thực hiện các bước sau:

Thứ nhất, là lập kế hoạch dạy học, trong quá trình xây dựng kế hoạch dạy học cần phải đảm bảo được mạch kiến thức, mối liên hệ giữa chúng với các môn học khác trong chương trình đào tạo. GV giảng dạy cùng bộ môn phải cùng nghiên cứu, phân tích thảo luận để thấy được những kiến thức, kỹ năng và các phẩm chất người học cần có được sau khi học xong môn học, trên cơ sở đó để phối hợp giải quyết nhiệm vụ học tập, xác định chuẩn năng lực tương ứng với công việc, và chuẩn kiểm tra đánh giá.

Thứ hai, là soạn giáo án, đây là một khâu then chốt quyết định giờ giảng có thành công hay không, kiến thức mà người học nhận được có đáp ứng được mục tiêu đã đặt ra hay không,... Trong khâu soạn giáo án, GV xác định đúng mục tiêu kiến thức, kỹ năng của bài dạy. Kiến thức, kỹ năng nào SV phải nắm bắt được và thành thạo sau khi học xong bài.

Thứ ba, GV cần chuẩn bị đồ dùng, phương tiện dạy học phù hợp với từng bài và phù hợp với điều kiện cơ sở vật chất của nhà trường. Đồng thời dự kiến phương pháp giảng dạy phù hợp với đối tượng người học, phù hợp với vốn kiến thức, kinh nghiệm đã có của người học.

Thứ tư, hướng dẫn người học cách học tập môn học để đạt được hiệu quả cao nhất. Đồng thời hướng dẫn người học cách nghiên cứu tài liệu học tập, chuẩn bị bài trước khi học, giới thiệu địa chỉ các website uy tín để người học dễ dàng tham khảo tài liệu liên quan đến môn học và ngành học.

Thứ năm, kiểm tra đánh giá sự tiếp thu và năng lực của người học sau mỗi tiết hoặc mỗi bài học, để trên cơ sở đó GV có sự điều chỉnh trong khâu soạn giáo án và đề xuất phương pháp giảng dạy phù hợp.

2.3. Ví dụ về các bước lên lớp khi giảng dạy Thực hành Skills Lab

Bước 1: Chuẩn bị mô hình, học liệu và công cụ giảng dạy tại phòng thực hành.

a. Giáo án, giáo trình, đề cương chi tiết, đề cương bài giảng, bài giảng Powerpoint và các tài liệu tham khảo liên quan: GV chuẩn bị sẵn theo yêu cầu của từng nội dung môn học.

b. Mô hình học liệu: Các mô hình thực hành kỹ thuật điều dưỡng và dụng cụ học tập liên quan đến bài giảng sẽ được GV chuẩn bị đầy đủ trước mỗi buổi lên lớp.

c. Máy tính, máy chiếu và các thiết bị liên quan: GV chuẩn bị máy tính kết nối với máy chiếu, trình chiếu nội dung bài học để SV có thể theo dõi được các hoạt động giảng dạy của GV.

Bước 2: Thực hiện nội dung giảng dạy thực hành Skills-Lab

- GV trình chiếu lên Powerpoint nội dung quy trình kỹ thuật điều dưỡng cụ thể theo nội dung bài học. Giải thích các bước của quy trình.

- Chuẩn bị mô hình, dụng cụ học liệu theo nội dung thực hành.

- GV làm mẫu thực hành lần 1; Làm chậm theo quy trình có giải thích.

- GV làm mẫu thực hành lần 2; Làm nhanh theo quy trình không giải thích.

Bước 3: SV thực hành

- Gọi một SV lên thực hiện lại thao tác thực hành, các SV khác dựa vào quy trình quan sát và nhận xét.

- GV nhận xét các bước SV đã thực hiện được và chưa thực hiện được. Nhấn mạnh những sai hỏng thường gặp và các tai biến thường gặp trong quá trình thực hiện thủ thuật.

Bước 4: Chia nhóm thực tập

- Mỗi phòng 13-15 SV thường chia từ 3 - 4 nhóm thực tập (mỗi nhóm quản lý, sử dụng một bộ mô hình, dụng cụ).

- Trong nhóm 1 SV thực hành, các SV còn lại quan sát và chăm theo bảng kiểm và nhận xét sau đó đổi vị trí.

- Yêu cầu: mỗi SV thực hành cho đến khi thành thạo

- GV quan sát SV thực tập, đồng thời uốn nắn các sai hỏng thường gặp.

Bước 5: Kiểm tra, đánh giá SV

- Yêu cầu từng SV thực hiện thao tác thực hành theo nội dung bài học. Các SV khác quan sát và nhận xét.

- GV nhận xét và cho điểm từng SV.

Bước 6: Đăng ký lịch tự rèn kỹ năng tại phòng thực hành

- Căn cứ lịch học của SV. Những buổi trống lịch học trên giảng đường, các nhóm SV đăng ký lịch tự học rèn kỹ năng tại phòng thực hành của bộ môn dưới sự giám sát và hướng dẫn của GV. Thực hiện nhiều lần các kỹ thuật thực hành theo quy trình cho tới khi thành thạo. Quay video và nộp cho GV chấm điểm và nhận xét.

Bước 7: SV thực tập tại bệnh viện

- Mỗi khoa tại viện chia 10-12 SV, thực hành trên bệnh nhân dưới sự giám sát của GV nhà trường và điều dưỡng của bệnh viện.

- GV nhà trường và điều dưỡng trưởng lên kế hoạch giảng dạy hàng tuần cho SV.

- Hàng tuần GV cùng điều dưỡng bệnh viện tiến hành kiểm tra, đánh giá SV.

- Kết thúc đợt thực tập mỗi khoa tổ chức thi đánh giá SV thực hành trên bệnh nhân dưới sự giám sát của GV và điều dưỡng bệnh viện.

3. Kết luận

Phương pháp giảng dạy Skills-lab là con đường đi đúng hướng trong thời kỳ hội nhập quốc tế. Thay vì học theo cách truyền thống nay SV được cầm tay chỉ việc, sửa cho từng lỗi sai nhỏ nhất từ đó có kiến thức – kỹ năng và kinh nghiệm thông qua các tình huống giả định thực tế. Chỉ có thực hành, SV mới thuần thục được các thao tác, vững về kiến thức và kỹ năng. Hiện nay, người bệnh ngày càng khó tính và yêu cầu chăm sóc y tế cao hơn. SV thực tập rất khó tiếp cận bệnh nhân để được thực hành. Chính vì thế, SV chỉ có thể thực hành được trên Skills lab. Đây là giải pháp tối ưu nhất để SV được cầm tay chỉ việc. Skills-lab sẽ là một trong những bước ngoặt quan trọng trong việc khẳng định chất lượng đào tạo của ngành Điều dưỡng Trường Đại học Hùng Vương.

Tài liệu tham khảo

[1]. Bộ Y tế (2013), *Thông tư 22/2013/TT-BYT ngày 09/8/2013 hướng dẫn việc đào tạo liên tục cho cán bộ y tế*, Hà Nội.

[2]. Bùi Hiền (2001), *Từ điển giáo dục học*, NXB Từ điển Bách khoa.

[3]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021), *Thông tư 17/2021/TT-BGDĐT chuẩn chương trình đào tạo giáo dục đại học*, Hà Nội.

[4]. Bộ Y tế (2020), *Tài liệu đào tạo thực hành lâm sàng cho điều dưỡng viên mới*, NXB Y học.